

HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

„VY JSTE SVĚTLO SVĚTA“ (MT 5,14) _____	3
MALÉ ZAMYŠLENÍ – ZCELA NEJUBILEJNÍ _____	4
BALADA O NENAROZENÉM DÍTĚTI _____	6
ŠPATNÉ SNY _____	7
KVAŠENÝ, ČI NEKVAŠENÝ CHLÉB? _____	8
O HRŠÍCH _____	9
ARCHIMANDRITA LAZAR (ABAŠIDZE) _____	9
ROZHOVORY VE FANARU _____	10
ROZHOVOR S ŠÉFREDAKTOREM _____	11
POUŤ DO SVATÉ ZEMĚ, ŘÍJEN 2005 _____	13
SETKÁNÍ S MINISTREM KULTURY _____	21
K VÝSTAVĚ MISTR JAN HUS 1415–2005 _____	21
VÍTE, KDO JE VYVOLENÝ? _____	22
BRANKA _____	23
Z PROGRAMU ARCIBISKUPA KRYŠTOFA _____	24
POUŤ KE SV. LUDMILE NA TETÍN _____	25
ZASEDÁNÍ POSVÁTNÉHO SYNODU _____	26
POZVÁNKA _____	27
KOCLÍŘOV U SVITAV _____	27
MOJŽÍŠ PRCHÁ Z EGYPTA _____	28

21. 11. / 4. 12. svátek Uvedení přesv. Bohorodice do chrámu

Dnes předzvěstuje se milostivost Boží a ohlašuje se spása lidstva. Do chrámu Božího přichází Panna a předzvěstuje všem Krista. K ní i my chceme volati: Raduj se, jež splňuješ Stvořitelův řád spásy! z večerní svátku

„VY JSTE SVĚTLO SVĚTA“ (MT 5,14)

Na letošní rok připadají dvě významná výročí posvěcení našich pražských chrámů: sedmdesáté výročí katedrály sv. Cyrila a Metoděje a osmdesáté výročí chrámu Zesnutí přesváté Bohorodice. Světiteli obou chrámů byli hierarchové, kněží a věřící lid, jejichž slova a život se staly „světlem tomuto světu“. Vzpomeňme jen na světitele pražské katedrály sv. novomučedníka Gorazda, biskupa českého a moravskoslezského, národního hrdinu, který obětoval svůj život za své bratry v době pro český stát nejtěžší – r. 1942, a spolu s ním stovky umučených pravoslavných věřících. Dále si pak připomeňme biskupa Sergeje (Koroljova), světitele chrámu Zesnutí přesv. Bohorodice, jehož svatý život je staví mezi nové světce, vyznavače dvacátého století. Svěcení se také účastnil jako archimandrita nedávno svatořečený ctihodný Alexij Karpatoruský. Duchovní otec našeho blažené paměti vladyky metropolity Doroteje.

Všichni vyzařovali světlo Boží lásky a jako živí svědkové této lásky osvětlovali všechny ve svém okolí. Jejich svědectví žije dodnes a nejenom v Praze. Jsou nám příkladem, abychom jako oni osvětlovali temnotu světa. Jak to od nás očekává náš Učitel a Pán Ježíš Kristus. Svým dobrým slovem a celým svým životem máme také my osvětlovat temnotu srdcí lidí vzdále-

ných Bohu, svému nebeskému Otci a Stvořiteli, vzdálených svému bratru, sestře, bližnímu a nakonec vzdálených i sami sobě v nenaplněném smyslu života. Jak se však může dnes stát křesťan světlem, které osvícuje svět?

Světlem v tom pravém slova smyslu je jenom Bůh. Pán Ježíš Kristus jasně řekl: „Já jsem světlo světa“ (J 8,12). Světly pravým světlem ozářenými se stávají všichni lidé, kteří ve svém životě přijímají světlo Kristova evangelia. Neboť bez tohoto světla chodí lidé ve tmě, jak chodili naši předkové před příchodem svatých věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu v 9. století. Neměli žádnou představu o tradicích evropské kultury ani o základech státnosti, umění, práva i svobodě lidské osobnosti. Svatí soluňští bratři našim slovanským předkům otevřeli oči k poznání plnosti pravdy. Dodnes radostná zvěst evangelia hovoří o tom, že se Bůh stal člověkem, osvobodil nás od temnoty nevěděni a otevřel nám oči duše k vidění jeho světla: „Já jsem světlo světa,“ říká Ježíš Kristus, „kdož mne následuje, nebude chodit v temnostech“ (J 8,12). Vstupní branou do prostoru světla Kristova je svatá tajina křtu, která se řecky též slove „fotisma“ (osvěcení). Vede totiž do Božího světla. Když se v Krista „oblékneme“, jak obrazně říká sv. apoštol Pavel, oblékáme se vlastně jeho světlem. V novém životě v Kristu se

Foto na titulu: Oslava 70. výročí katedrály sv. Cyrila a Metoděje, vladyka Kryštof a vzácný host vladyka Artemije, v pozadí o. Jaroslav Šuvarský

nám tohoto světla stále hojně dostává. Jeho stálým zdrojem, osvěcujícím naše srdce i mysl, je sv. evangelium. Světlo Kristovo osvěcuje všechny bohoslužby, počínaje večerní, jejímž vyvrcholením je právě hymnus o světle: „Světlo tiché, svaté slávy...“. Duchovní temnotu v nás rozháňá svatá tajina pokání neboli zpověď věřícího u svého duchovního otce. Ve svatém přijímání se pak stáváme jedno s Kristem, celé nás osvětluje nebeská záře. Proto dojati všichni společně vyznáváme: „Viděli jsme světlo pravé, přijali jsme Ducha nebeského...“. Toto světlo pravé pak máme hojně rozdávat všude kolem nás.

Abyste nám to opravdu dařilo, je třeba světlo Kristovo stále v srdci uchovávat. Platí slovo Boží, které říká: „Chodte, dokud světlo máte, ať vás tma nezachvátné.“ (J 12,35) O toto blažené světlo můžeme lehce přijít, když dáme přednost světskému před duchovním, když pro nás budou důležitější hodnoty pomíjející než duchovní a věčné. Je třeba vést duchovní zápasy, abychom uchovali čistotu duše a dokázali vždy odmítnout díla temnoty, nevyměnili nikdy lásku za nelásku či milování Boha a bližního

za milování jen sebe. Nechť je náš život stále světlý ušlechtilými myšlenkami, hlubokými cítěním a dobrým příkladem. Nechť záříme v každé podobě života mezi svými doma, na pracovišti, ve všech společenských setkáních.

Snažme se, aby se též naše slova stala světlem. Máme podávat svědectví o pravém světle, pokorně, bez zbytečné afektovanosti, ale pravdivě a se zanícením. Světlo pravé nepotřebuje působit rozruch. Svou vnitřní silou rozháňá temnotu a ozařuje vše svou nevyčerpatelnou energií a silou. Bez nadsázky, vždy upřímně mluvíme s druhými o Boží lásce, o tom, co nám dává a jak bez ní nemůžeme žít. Otevírejme oči všem, kteří nás chtějí slyšet, aby se mohli „vrátit“ z temnoty ke světlu.

Již vzpomnutí světel našich pražských chrámů, svatý novomučedník Gorazd a vладыka Sergij, otevřeli mnohým cestu k Božímu světlu a jejich památka září dodnes. Budme, jako byli oni, světlem světu, svým nejbližším i vzdáleným, aby stále vládlo mezi námi Boží království lásky, spravedlnosti a pravdy.

arcibiskup Kryštof

MALÉ ZAMYŠLENÍ – ZCELA NEJUBILEJNÍ

Když jsme někdy v roce 1965/66 s kolegou a kněžským spolubratrem o. protojerejem Štefanem Pružinským uvažovali o tom, co udělat pro rozvoj bohosloveckého uvědomování a vzdělávání v prostoru československého pravosláví, kam nás Bůh ke službě postavil, zjistili jsme, že kromě dvou časopisů – pražského Hlasu pravosláví a slovenského Odkazu (resp. Zapoviti – v rusko-ukrajinské jazykové mutaci) sv. Cyrila a Metoděje – nemáme nic, co by se mohlo jako pravidelná tiskovina nabídnout zájemcům o hlubší teologické a historické poznávání naší pravoslavné víry a tradic. Vycházela sice v našem pražském církevním ústředí Ročenka – Ježegodnik, ale v jazyce ruském, a sotva se dostala alespoň k našim duchovním.

Nikdo už si nedovede představit, kolik úsilí, kolik pokusů bylo nutno vyvinout, aby bylo lze pohnout stojatými vodami. Církevní život tehdy brzdila ovšem striktně protináboženská politika tehdejšího ateistického režimu. Kolik zdůvod-

ňování potřebnosti a důležitosti takového církevního počínu bylo třeba, než se podařilo získat souhlas k vydávání skromné edice v češtině a slovenštině namísto stereotypní a málo čtené Ročenky. Protože mělo jít o sborníčky příspěvků, dostala nová edice název Pravoslavný teologický sborník. S vděčností jsme přijímali i tehdejší jakési reciproční omezení – režim, tzn. Ústřední církevní nakladatelství – si vyhradil „něco za něco“ – místo normální knižní edice řádným tiskem dovolil neforemné, skriptové, velké, foliantové, rotaprintové vydání. Bylo nám prokóováno, že to „nikdo nebude číst“, že to „bude ležák“, „že to nikdo nebude mocí zaplatit“, že „nebudeme mít dost stálých přispěvatelů“ atd. atd. Ale když konečně o dva roky později, to už se v naší vlasti hlásilo nesměle ke slovu politické uvolnění, z něhož se potom vyklubalo takzvané „pražské jaro“, bylo sice krátké, ale důležité, a Pravoslavný teologický sborník s datem Praha 1967 vyšel s uvedením o. protojereje K. D. Surmy,

tehdy vedoucího tiskového odboru Metropolitní rady jako zodpovědného redaktora, s povolením Ministerstva školství, na kterém je patrné datum 1965, zapomínali jsme na všechna dobrá i nedobrá varování a prožívali jsme nad touto první knížkou PTS velkou radost.

První svazek Pravoslavného teologického sborníku měl 187 stran a tehdejší vладыka metropolitní Dorotej mu napsal celých 13 stránek „na cestu“. Upozornil na nejrůznější témata a předeslal napomenutí, ale důležitý byl jeho akcent na prohlubování vlastního sebevzdělávání a na výchovu nové generace v naší církvi.

Vydání druhého svazku bylo opět úřady pozdrženo – vyšel až o dva roky později v roce 1968; měl rozsah 185 stran a přinesl i homiletický oddíl, ten jsme však nedokázali v naší edici v pozdějších číslech trvale udržet. A stejně tak třetí svazek; vyšel opět, ne naší vinou, se zpožděním, po dvou letech – v roce 1970.

Musím ještě podotknout, že tyto naše teologické sborníky patřily tehdy patrně mezi cenově nejdražší, ač po technické stránce to byly snad nejskromnější edice – první svazek stál 54 Kčs, druhý svazek 56 Kčs, třetí 65 Kčs, a to bylo hodně peněz. Přesto však byly brzy rozprodány, zájem o ně byl a trval. Slyšel jsem dokonce tehdy z úst některých nepravoslavných lidí, kdyby se něco takového podařilo i nám... Sborníky vycházely tu pravidelněji, tu nepravidelně, ale edice se už udržela. Byli jsme za ni Bohu vděční.

V roce 1985 nám bylo povoleno vydat už jako skutečnou, pěkně vybavenou a ilustrovanou knihu JUBILEJNÍ SBORNÍK k 100. výročí smrti sv. Metoděje, arcibiskupa Velké Moravy. Věřím, že se to stalo na nebeské přímlyvy sv. Metoděje a jeho bratra sv. Cyrila a jistě i modlitbami velkého modlitebníka a nesmírně skromného a pokorného archijereje vладыky Doroteje. Svatý Metoděj, v jehož šlépějích se snažíme církevně žít, si přál, aby se to podařilo. A i finance se našly.

Pak podobně v roce kanonizace svatého vладыky Gorazda, i on se u Hospodina přimlouvá a kdyby žil, měl by určitě radost, že mohla v roce 1987 vyjít k jeho výročí a kanonizaci kniha, kterou psal v kruté době okupace a na kterou se dlouho, dlouho čekalo, s názvem Z DÍLA. Tyto dvě pěkné knižní publikace se dají ještě občas v našem prostředí získat, a stojí za studium.

Patnáctý svazek Pravoslavného teologického sborníku vyšel v Praze v roce 1989 a v tom roce poprvé bylo možno jej vytisknout v přiměřeném a vhodnějším formátu. Tak se naše skromná edice stala i jakýmsi barometrem politického vývoje naší vlasti směrem k blízké, dnes tak často až „samozřejmě“ náboženské svobodě.

Od XVI. svazku se vydávání PTS ujala Pravoslavná bohoslovecká fakulta v Prešově, která už naléhavě potřebovala mít svou oficiální edici. Dnes k těm patnácti předchozím přibýlo dalších 12, takže v roce minulém (2004) vyšel již celkový svazek XXVII. Vydavatelem je Prešovská univerzita v Prešově, do jejíhož rámce naše fakulta nyní náleží. Vědeckým redaktorem je dosud prof. ThDr. Štefan Pružinský, CSc.

Zmíněný svazek má 480 stran a publikuje zde přes deset našich domácích autorů. Také obsahový profil teologického sborníku je bohatší, mnohé články a studie zasahují do velmi speciální tematiky, ale je potěšitelné, že nezapomínají na velmi aktuální výzvy, které nám staví před oči dnešek, mravní situace nás samých i našich současníků. Ale podrobný výpočet a hodnocení by zabralo příliš mnoho času, a je to spíše úkol pro jiné odborné hodnotitele. V každém případě náš teologický sborník je určitým zrcadlem našeho církevního vývoje a problémů za posledních čtyřicet let. Je krásné, že naše bohoslovecká fakulta rozšířila své blahodárné odborné teologické i výchovné působení i do české části naší autokefální církve, žijící a působící ve dvou samostatných státech, ale v bratrské jurisdikční jednotě. Už to je krásné, a važme si tohoto sepětí národností v jedné církevní rodině. Fakulta má velké porozumění pro potřeby pravoslavné misie v českých zemích a její pracovníci v čele s nynějším jejím děkanem o. protojerejem profesorem ThDr. Petrem Kormaníkem obětavě působí i na jejím detašovaném pracovišti, které je díky Bohu už patnáct let umístěno v budově našeho eparchiálního ústředí v Olomouci. Také tato spolupráce obou center – mateřského a detašovaného – se odráží pozitivně na profilu teologické produkce v Pravoslavném teologickém sborníku. Přejme mu k blízkému jubileu a do dalších let hodně zduaru a také se vynasnažme těmto aktivitám co nejvíce napomáhat.

Prof. ThDr. Pavel Aleš

BALADA O NENAROZENÉM DÍTĚTI

Je to nadpis jedné z neznámějších sociálních básní Jiřího Wolкера, z jeho druhé a současně poslední sbírky básní *Těžká hodina*. Jiří Wolker, Moravan od Třebíče, zemřel v roce 1924, mlád, čtyřladvacetiletý na tuberkulózu, ale jeho básně jsou dodnes živé a čtené, hlavně pro hloubku citu, nebo přesněji soucitu, vůči všemu, co nespravedlivě trpí. Když jsem byl středoškolák, věnoval mi dědeček jeho sebrané spisy. Přečetl jsem si je už tehdy a stále se k nim vracím. Jako, myslím si, mnozí z mé generace.

Ta báseň je vlastně příběh páru milenců, který šťastně začíná, ale nešťastně končí. To tam je štěstí, kde osobní život dvou lidí naráží na realitu. Začátek je idylka, kterou prožívají skoro všichni mladí lidé: „Nejdříve se na sebe usmáli, potom se do sebe zamilovali... Nakonec se spolu políbili...“ Milenci jdou za hlasem své touhy. Svou lásku pocítují jako něco, co patří jen jim. Wolker to vyjadřuje takto: „Milenci jsou lidé bohatí, pokladů mají, že jich nelze vypočítati: ruce, oči, prsa a ústa.“ K jejich pokladům ještě nepatří domov, ale ten zatím nepotřebují. Básník pokračuje: „Za město, má milá, vede cestička bílá, za městem hluboko v obilí se zelené meze zrodily. Tam poklady své spočítáme, tam si je věrně odevzdáme, aby nám neshořely nebo neodletěly jako ptáci ohniváci.“

V lásce milenců nastává chvíle, kdy by mezi svými poklady měli mít i domov, kdy by měli uzavřít sňatek. Zřejmě si to uvědomují, ale zdá se jim to nad jejich síly. A snad to skutečně v té chvíli je nad jejich síly. Wolker zřejmě chápe jejich úvahu a soucítí s nimi. „Za město šli a večer už byl, o lásku nadarmo nikdo neprosil: i mladí se smějí milovat, i chudí se smějí milovat, z lásky se člověk narodil, za město šli a večer už byl.“

Jiří Wolker patřil ke generaci, jež vstoupila do literatury těsně po první světové válce, ve které zahynula spousta mladých lidí, i lidí na prahu dospívání. Tehdy jaksi zesílilo vědomí křehkosti lidského života, jeho pomíjivosti a pomíjivosti jeho tělesných radostí, a současně zdrženlivosti a odříkání pozbyly účty, jež jim byla vlastní v předchozích generacích. V ženě tato úcta ještě přežívá, ale je příliš slabá, aby odolala náporu jejich společné touhy: „Zprvu se bránila, zprvu se bála, nakonec

se ale přece odevzdala. Proč bych mu tělo své nedala, tělo své z krve a života, když jsem mu srdce už dala, své srdce z krve a života?“ Nastává chvíle, kdy do lásky vstupuje bolest a krev a ona přestává být hrou dvou dětí. Básník to vyjadřuje verši skoro drastickými: „Láska je žena a muž, láska je chleba a nůž. Rozřízl jsem tě, milá má, krev teče mými rukama z pecnu bílého.“

Od této chvíle jako by se z lásky vytratila radost. „Když nohy domů se vracely, daleko bylo od dveří k posteli, když noc hoří, peřiny nehřejí, té noci na srdci se jí dětská ústa narodila...“ Narození dítěte je a mělo by být vyvrcholením radosti z lásky. Ale mezi poklady těch Wolkerových milenců stále chybí domov. A tak místo radosti trvá úzkostná otázka, a ta se jedné noci dočká odpovědi: „Měsíc nad městem svítící se třikrát naplnil a dvakrát has, když po třetí hasl nad černou ulicí, dětská ústa k srdci promluvila: „Maminko milá, já jsem láska, která by se ráda narodila!“

Úzkost se potvrdila. „Když to slyšela, k milému běžela. Pokojík jeho byl smutný a studený, jak těžká hlava mezi slabým i ramený. Když se to oba dověděli,... tiší byli, bledí byli, k lásce a zabít sbírali síly.“ Je to milý, kdo vynáší ortel nad láskou, která by se ráda narodila: „Statisíce lidí je milovalo, žádná dítě se nenarodilo z nich, – ni naše se nesmí narodit. To není hřích, to je bída.“

Děťátko bude utraceno, ještě než se narodí. „Slunce už nesvítí, hvězdy už nezáří, odešli k lékaři milenci dva... Lékař měl ruce z karbolu a slova z ledu: Nemocné ženy léčit nedovedu, spravuji jenom zlámané věci... Blůzičku svlékl, prsty jí na prsa bubnoval smutečný pochod.“

Pak dochází k zákroku. „Ó ženo, slyšíš ten hlas, co na prsou hořel ti? Teď naposled zakřičel ještě. Teď zhas... On zatím stál, u dveří na prahu pokoje stál. Však oči jej zradily a nestály s ním, křečovitě kráčely za její bolestí, za její bolestí, za vozem pohřebním, kola skřípěla, podzimní vítr vál. Udělal jsem to já? Já jsem to udělal.“ Milý si konečně uvědomuje, že je to především milá z nich dvou, kdo platí za radost z lásky, když nepočítáme dítě, které platí životem, ač nemůže za to, že bylo zplodeno. Odcházející od lékaře, dívka říká: „Už nejsem statečná a budu plakati,... že

jsem jen rána mrtvými rukama dítěte zobjímána,“ a dodává: „Já nejsem žena, já jsem hrob. Dvě oči na mně stojí jako dvě svíčky, co na podzim hoří za dušičky, a nikdo se nade mnou nemodlí.“ Milá souhlasila s utracením svého nenarozeného dítěte, jenže spolu se zárodkem života se v ní rodí i zárodek mateřského citu a ona trpí ztrátou plodu své lásky. V závěru básně Wolker konstatuje: „Večer mnoho milenců smutných je, že to, co žít mohlo, nežije, a mnozí ani smutní nejsou, protože to nedovedou.“ Jaksi těm mnohým nedochází, že za jejich potěšení, lehkomyšlnost a nezdrženlivost bylo zapláceno lidským životem.

„Naše dítě se nesmí narodit!“ je ortel vynášený mnoha milenci i dnes. Ale těžko mohou dnes u nás dodat jako Wolkerův milý: „To není hřích, to je bída.“ Všichni vědí, že s láskou, která se narodí, může přijít nutnost uskrovnění se, vzdání se smělých plánů, ale těžko bída, jaká hrozila milencům u nás ve dvacátých letech dvacátého století. I když dítě čekají milenci naprosto nezpůsobili se o ně postarat, existuje řada jiných řešení než bestiální vražda nevinného, nenarozeného tvorečka. Existují řešení, která byt ne ideální, dávají počatému človíčkovi šanci prožít svůj život, na který má právo. Jen dva příklady, o kterých vím: dvě dívky v Brně s finanční pomocí státu, ale i jiných organizací a jednotlivců, založily útulek pro ženy, které nemají kde porodit své dítě, jsou opuštěny blízkými a nemají ani perspektivu; co si s dítětem počnou. To vše jim domov poskytuje. Jmenuje se „Na počátku“ a poskytuje ženám i ochranu a skryš před těmi, kdo je zavrhl. V Doubí u Karlových Varů zase byla vybudována SOS vesnička. Každý domek je osídlen rodinou, která přibírá desítku dalších,

opuštěných nebo nechtěných dětí, vyrůstají spolu s „tatínkem“ a „maminkou“ jako velká rodina o mnoha sourozencích, kteří se navzájem vychovávají ke svornosti a vzájemné pomoci.

Mnoho kulturních států zrušilo trest smrti pro zločince, ale přitom zlegalizovalo vraždění dětí před narozením na pouhé přání rodičů. Lidské svědomí v naší době má až obludnou schopnost přizpůsobovat si mravní kodex svým přáním. Tak je to i s příkázáním „Nezabiješ!“, které je nejen v Bibli, ale i v mravním vědomí každého člověka. Ve zcela nedávné době i křesťané byli schopni mluvit o „humanitárním bombardování Jugoslávie“ a myslit to vážně. Slysíme občas ženu bez rozehvěvání prohlásit: „Dala jsme to pryč“, jako by šlo o vyoperování bradavice. A přitom lékaři i každý, kdo si přeje vědět, ví, že už v prvním měsíci po početí je dítě individuem, novou bytostí, která má často odlišnou krevní skupinu od svých rodičů, a je-li zabíjeno, prožívá hrůzu jako každý živý tvor.

Láska patří k nejsvatějším Božím příkázáním a k nejsilnějším a nejradostnějším zážitkům lidského života. Měla by být přijímána s vážností, vděčností a úctou a neměla by být degradována na hru. Kdo ji prožívá, měli by být připraveni i na odříkání i na zdrženlivost i na oběť. Když mluvíme o lásce Boží k nám nebo o lásce mezi chlapcem a děvčetem, neměli bychom zde vidět tak veliký rozdíl. Ovšem každá láska směřuje k tomu, aby přinesla plody. Zde bych se vrátil k Wolkerově básni, k jejím posledním veršům. Znají skoro pesimisticky, až na úplně poslední verš, který ten pesimismus zpochybňuje: „Slunce na zemi svítlo a stromy zůstaly lysé, lidé se na zemi milují a láska nenarodí se. Nenarodí se?“ **biskup Simeon**

ŠPATNÉ SNY

Skrze sny hovořil milující Bůh k prorokům a svatým lidem, jako byl např. sv. Josef, pěstoun Páně. Také zbožným lidem dodnes sny ukazují Boží vůli. Jsou to však vzácné případy, které se mnohokrát v životě nestanou. Většinou si sny ani nepamätujeme. Často však ošklivý sen dokáže člověka vyděsit a poplést mu hlavu.

Duchovní učitelé nás varují před špatnými sny. Říkají, že jsou pokušením v noci, když ve dne po-

kušení odoláme. Bůh dopouští taková noční pokušení, aby nás upevnil v pokoře a víře. Proto nepřikládáme význam nepěkným snům. Nejlépe je před spaním udělat kříž na polštáři, položit k němu ikony a modlit se, než člověka přemůže spánek.

Cím více snům přikládáme význam, tím více je nepřítel lidského rodu využívá k našemu zarmocení. Nestává se to jenom dospělým, ale také malým dětem. Někdy je sen tak přestraší, že

se vyděšené probudí a hledají útočiště v matčině náručí. Když jim naopak andělé ve snu ukáží svoji tvář, sladce se usmívají a s radostí se probouzejí do nového dne.

Duchovní otcové také upozorňují na to, že ďábel dokáže měnit podobu a ve snu se ukázat jako dobrý člověk, nebo dokonce jako světec. Vypráví se, že jednou se ve snu ukázal jednomu nemocnému v podobě svatého Arsenije a řekl mu: „Jsem svatý Arsenij a přišel jsem, abych ti oznámil, že zemřeš!, Slyšíš, zemřeš!“ Nemocný se pochopitelně vyděsil. Jeho duchovní otec mu však vysvětlil, jak se věci mají. Světec takovým způsobem nebude nikdy mluvit. Když by nemocného chtěl upozornit na přicházející smrt,

použil by jiná slova i jiný tón a řekl by asi: „Protože Bůh viděl, jak se trápíš, odvede tě z tohoto světa. Snaž se, abys byl na to připravený.“ Nikdy ne tak hrubě: „Slyšíš, zemřeš!“

Poněvadž hrozí tak velké nebezpečí, že nám sny zamotají hlavu, nepřipisujeme jim velký význam. Ať jsou příjemné nebo naopak. Skutečný život začíná, až když se probudíme, a má dost svých opravdových starostí. Ne ve snu, ale výhradně v bdělosti se člověk rozhoduje mezi dobrým a zlým. Podle toho, jaká to budou rozhodnutí, bude život lidský buď světlým, vskutku lidským, nebo bude tmavý a ztratí svoji lidskou tvář.

arcibiskup Kryštof

KVAŠENÝ, ČI NEKVAŠENÝ CHLĚB?

Tedy prosfory, nebo hostie?

Jako student a dnes již jako kněz jsem se mnohokrát při různých setkáních s křesťany jiných církví nevyhnul problému kolem používání materiálů při svaté Tajině Eucharistie. Věřící jinoslavných církví nevědí, že původní praxe Církve je přinášet pro oběť Kristova Těla a Jeho přecistě Krve vedle čistého vína z révy také čistý pšeničný kvašený chléb. Pravdou ovšem také je, že přestože mnozí pravoslavní přijímají tuto skutečnost za samozřejmost, nedokáží častokrát tuto praxi Církve vysvětlit.

Není možné chtít po našich věřících, aby znali celou věrouku Církve a složité dogmatické výklady, ale jiná by měla být situace ve znalostech všeobecné praxe. Zvláště, jde-li o praxi spojenou se svatou Tajinou Eucharistie.

Tento článek je určen především pravoslavným bratřím a sestřám. Věřím, že povzbudí jejich úsilí o spásu i spásu duší nás ostatních.

Západní církev používá při Eucharistii nekvašený chléb, tzv. hostii. Tato inovace byla zavedena na Západě již od 6. století, ale všeobecně ji začali uplatňovat až v 11. století.

Tuto praxi odůvodňují tvrzením, že Pán Ježíš při své poslední večeři se svými učedníky slavil Velikonoce (Paschu) společně s velikonočními

židovskými. Podle tohoto tvrzení je tedy logické, že tak jako Židé i Spasitel s učedníky užil chléb nekvašený.

Ovšem skutečnost je poněkud jiná. Svaté Evangelium nám jasně sděluje, že náš Pán při Poslední večeři užívá chléb kvašený. V řečtině znamená kvašený chléb artos. Kdyby bylo použito chleba nekvašeného, evangelisté by hovořili o ázimonu – v řečtině chléb nekvašený (to by mohla být hostie). Ale jasně je zmiňován artos, a to je podstatné pro církevní praxi.

Svatý evangelista Jan nám zcela zřetelně objasňuje, že Spasitel slavil se svými učedníky vlastní Velikonoce před velikonočními židovskými: „Bylo před svátky velikonočními...“ Jan 13,1.

Svatý Jan Teolog nám sděluje, že potom co Židé vedli Krista od Kaifáše k Pilátovi, tak do prétorie nevešli, aby nebyli znesvěceni, neboť pouze čistý Žid mohl pojist velikonoční pokrm (Jan 18,28). Tedy tímto je zcela jasné, že Židé ještě velikonoce neoslavili.

Opět nás tento svatý apoštol dále utvrzuje v tom, co již víme. Zmiňuje se o skutečnosti, že po tom, co Spasitel zemřel na Kříži, tak Židé spěchali se sejmutím Jeho přecistěho těla i těl dvou zločinců. Neboť nikdo nesměl zůstat

ukřižovaný v čase, kdy se blížil den soboty, den židovských velikonoce.

Lze tedy konstatovat následující – ve čtvrtek večer při Poslední večeři slavil Spasitel se svými učedníky své velikonoce.

Při této Večeři užil chléb kvašený (tedy již zmíněný artos – jak praví Písmo). V pátek po Ukřižování Židé učinili opatření, aby všechna těla ukřižovaných byla sejmuta z křížů, neboť nesměla zůstat na křížích v sobotu, kdy slavili velikonoce a kdy se začal užívat pokrm z nekvašených chlebů (tedy ázimon).

Tak tedy při Poslední večeři, kdy byla ustanovena Spasitelova Tajina Eucharistie, bylo užito vína a kvašeného chleba.

Tuto praxi zavedl samotný Spasitel našich hříšných duší a Jeho Církev pravo-

slavná tuto praxi nezměněnou zachovávat a ochraňuje ji. Tak to bude až do konce světa.

Nekonejme na základě domněnek a omylů; naši základnou musí být vždy pravda. Pravda je v Kristu, v Něhož jsme uvěřili.

o. David Dudáš

O HŘÍŠÍCH

ARCHIMANDRITA LAZAR (ABAŠIDZE)

Malomyslnost

Hřích malomyslnosti pochází z přílišné zaměstnanosti sama sebou, svými prožitky a neduhy. Může být i výsledkem uhasnutí lásky k lidem okolo, lhostejnosti k cizím trápení, neschopnosti radovat se z cizích radostí a roznicení nenávisť. Základ a kořen našeho duchovního života a síly je láska ke Kristu; tu je nutno v sobě pěstovat a žít. Upírat zrak na Jeho obraz, zjasňovat a prohlubovat jej v sobě. Žít myšlenkou na Něho, ne na své povrchní marné úspěchy a nezdar. Odevzdávat Jemu své srdce – to je život křesťana. Pak bude v našem srdci kralovat klid a mír, o kterém řekl sv. Izák Syrský: „Smiř se sám se sebou a smiř se s tebou nebe i země.“

Často se u těžce zhřešivších nebo slabých lidí, neschopných neohroženě vstoupit do boje se svými vášněmi, projevují pochybnosti o odpuštění, o možnosti nápravy. To je provázeno příznaky malomyslnosti, zoufalství (také těžkého hříchu nevěry). Ale vždyť: „Nepotřebujít zdraví lékaře, ale nemocní. Jdouce pak, učte se, co jest to: Milosrdství chci a ne oběti. Nebo nepřišel jsem volati spravedlivých, ale hříšných ku pokání.“ (Mt 9,12–13) Bezvýhodný stav některých lidí u zpovědi, totiž

zdanlivá beznadějnost jejich rozpoložení, spočívá v tom, že stojí vně církve. Jejich spásou je vejít do církve, v obecenství lásky s bratřími ve víře.

Hřích prázdnomluvnosti

Tento hřích je velice rozšířen. Je to hřích prázdnoho, bezduchého užívání Božského daru slova. Patří sem pomluvy a rozšiřování klepů. Lidé často stráví čas prázdny a neužitečnými hovory, jejichž obsah je hned zapomenut. Pán však řekl: „... každého slova prázdnoho, kteréž mluví budou lidé, vydadí počet v den soudný. Nebo z slov svých spravedliv budeš, a z řečí svých budeš odsouzen.“ (Mt 12, 36–37)

Hřích prázdnomluvnosti nikdy nekončí jen pouhou ztrátou času, ale zanechává duši člověka poskvrněnou, neboť každá mnohomluvnost obsahuje buď odsouzení nebo posměch, uspokojování své ješitnosti, či oživuje vášnivě vzpomínky atd. Stačí jen nepozorně otevřít ústa v prázdném rozhovoru a hned vyletí nějaké zlé slovo a za ním hned další. Proto je nezbytná pozornost, stručnost v rozhovorech, ne mnohomluvnost. Vždyť někdy i jedno nerozmyšlené slovo může člověka zbavit Boží blahodati, získávané dlouhým namáháním.

Sem patří: nesplnění daných slibů, pomlavy, výmysly a zveličování v planých rozhovorech, klevety, předkládáme-li bližnímu své domněnky jako seriózní znalosti, smělé výklady o záležitostech, kterým málo rozumíme, nebo jestliže přesvědčivě radíme bez dostatečné zkušenosti a duchovnosti. Tento hřích hluboce zakořenil ve vědomí soudobého člověka. Tak hluboce se zakořenil v duších, že se lidé dokonce ani nezamýšlejí nad tím, že jakákoliv forma nepravdy, falše, přetvářky, zveličování či vychloubování jsou projevem těžkého hříchu, službou satanovi – otci lži. Podle slova apoštola Jana do nebeského Jeruzaléma „...*nevejdet... nic... působícího ohyždnost a lež.*“ (Zj 21,27)

Lež se může projevat nanejvýš nestydatě, otevřeně, ve vší své satanské ohavnosti. V takových situacích se stává druhou přirozeností člověka – maskou stále přirostlou k tváři. Člověk si tak přivyká lhát, že nemůže vyjadřovat své myšlenky jinak, než že je obléká do jim neodpovídá-

cích slov. A proto samozřejmě neobjasňuje, ale zatemňuje pravdu. Lež se nepozorovaně vkrádá do duše člověka od dětských let. Často, nechceme-li nikoho vidět, prosíme své blízké, aby příchozími řekli, že nejsme doma. Místo přímého odmítnutí účasti v nějaké nám nepříjemné záležitosti předstíráme nemoc nebo zaneprázdnění jinou prací. Taková „běžná“ lež nebo zdánlivě nevinné zveličování či žerty založené na klamu postupně mravně kazí člověka a později mu dovolují kvůli vlastní výhodě přistoupit na kompromis se svědomím.

Je nezbytné vykořenit lež různým způsobem. Pamatuj, že od ďábla nemůže vzejít nic jiného kromě zla a záhuby pro duši. Tak i od lži – jeho výtvoru – nemůže pocházet nic kromě rozkladného, satanského, antikřesťanského ducha zla. Neexistuje „spasitelná“ nebo „ospravedlnitelná“ lež. Sama ta slovní spojení jsou rouhavá. Neboť nás zachraňuje a ospravedlňuje pouze Pravda, Pán náš Ježíš Kristus. *přeložil o. Patrik*

ROZHOVORY VE FANARU

Ve dnech 11.–13. září 2005 jsem se zúčastnil zasedání Všepravoslavné komise teologického dialogu mezi pravoslavnou církví a římskokatolickou církví ve Fanaru. Spolu se mnou byl k jednání přizván jako poradce d. o. archimandrita Jiří (Stránský), který byl v té době hostem ekumenického patriarchy. Bohužel druhý člen naší delegace d. o. Václav Ježek, PhD. se na jednání bez omluvy nedostavil.

Na výše uvedené zasedání vyslaly své zástupce všechny místní pravoslavné autokefální církve kromě církve Albánie. Jednání zahájil a ukončil konstantinopolský patriarcha Bartoloměj I. Pracovní čas zasedání řídil nově zvolený místopředseda Komise pro teologický dialog s římskokatolickou církví metropolita pergamský Jan spolu s tajemníkem Komise metropolitou sasimským Gennadiem.

Delegáti jednomyslně vyjádřili vůli svých církví pokračovat v teologickém dialogu započatém v osmdesátých letech minulého století a zdůraznili, že důležité téma církevní unie (řecokokatolická církev) patří do okruhu teologických otázek spjatých s ekleziologií (naukou o církvi).

Podobně by měl dialog řešit problematiku pa-pežského primátu.

V závěrečném komuniké delegáti zdůraznili, že pokračování v teologickém dialogu pramení z poslušnosti vůči přání Pána Ježíše Krista, aby všichni jedno byli. Přestože plody tohoto dialogu nebudou okamžitě zřetelné, i jediné zaseté semínko může dát impuls k hojně žni. Vždyť jediný, kdo dává vzrůst zasetému semenu, je Pán žně.

V listopadu tohoto roku se má v Římě sejít Přípravná komise k uskutečnění potřebných kroků, které předcházejí zasedání pléna Smíšené teologické komise. Tato se má sejít na základě pozvání Srbské pravoslavné církve v Bělehradě v příštím roce.

Během zasedání jsem měl možnost informovat přítomné o teologickém zdůvodnění důležitosti vedení dialogu z pozice naší místní církve, jež žije ve státech, kde většinu křesťanů tvoří převážně římsští katolíci. Otec Jiří pak vystoupil s myšlenkou, aby bylo v dialogu důsledně přihlíženo ke společným teologickým prohlášením římskokatolické církve a jiných denominací.

arcibiskup Kryštof

ROZHOVOR S ŠÉFREDAKTOREM

metropolitního časopisu Svetigora, jeromonachem Nikodimem

■ **Otče Nykodime, rád bych se Vás zeptal, jaký přikládáte význam církevnímu tisku v životě současné církve?**

Církevní periodika mají velký význam v celém církevním životě. Časopisy, a vůbec celé církevní vydavatelství, včetně dalších médií jako je rozhlas a televize a pochopitelně i internet, mají dvě hlavní odůvodnění komunikace.

Prvním důvodem je, aby pravoslavní věřící získali důležité informace o pravdách Pravoslaví, o bohatství naší víry. Taktéž aby byli věřící informováni o dění v církvi, o konání bohoslužeb a tom, co se v církvi děje, a vzájemně se utvrdili ve víře.

Tisk je významný hlavně z toho důvodu, aby ukázal, že pravoslavná církev není uzavřená organizace. Média slouží i k tomu, aby i svět vně církve mohl zjistit, co je to Pravoslaví, jaká je pravda o člověku, jaká je pravda o Kristu. O celém světě víry. Cílem je, aby co největší počet lidí přišel ke Kristu a přišel do chrámu, což je vrcholem svíce církevního života. Abych tedy uzavřel odpověď na otázku – cílem církevního tisku je, aby zval lidi ke Kristu a o něm svědčil celému světu.

■ **Viděl jsem, otče, více čísel vydání vašeho měsíčníku, časopisu Svetigora, a musím říci, že je velice pěkný a dobře udělaný. Zeptám se proto zcela jednoduše – jak časopis vzniká?**

Velice prostě. Redakci časopisu tvoří pouze tři lidé – redaktor, operativní redaktor a výtvarník. Ale máme veliký počet spolupracovníků, kteří nám dodávají články, kromě toho má naše metropolie rozhlasovou stanici a webovou prezentaci. Informace o bohoslužebném životě v metropolii, což je zhruba třetina našeho časopisu, získáváme od nich. Vzájemná komunikace je velmi jednoduchá díky využití internetu, elektronické pošty a všech současných technologií. Jakmile obdržíme texty, vytvoříme obsah příštího vydání, zpracujeme korektury a předáme články designerovi a ten dá časopisu finální podobu.

■ **Říkal jste, že časopis informuje o dění v metropolii. Přináší zprávy o událostech v obcích. Kdo tyto zprávy redakci dodává?**

Tyto zprávy dodávají spolupracovníci z rádia, kteří fungují v celé Černé hoře.

■ **Jaká je struktura vašich příspěvů? Kdo vám píše články? Jsou to běžní věřící, studenti, profesori z univerzity, mníši nebo duchovní?**

Jsou to skutečně všichni, které jste jmenoval.

■ **Svetigora se věnuje i komentářům na aktuální, a to i politická, témata.**

Ano, pokud se tyto události dotýkají života církve. Jsou to jakési tiskové zprávy nebo reakce metropolie. Například v posledním vydání je článek, který nám poslal ředitel muzea v Hercegu Novém. Je to reakce na návrh postavit památník Leopoldovi Mandičovi, jenž je původem z tohoto města, ale celý svůj život prožil mimo Černou Horu. A toto je pokus proměnit charakter města, jehož obyvatelstvo i historie jsou z 95 % pravoslavné, a na příkladu jedné osobnosti vyzdvihnout teorii, že je převážně římskokatolické. Na to musela metropolie reagovat.

■ **Jaký má Svetigora náklad?**

První číslo vyšlo v roce 1992. V té době to byl první a jediný eparchiální časopis. Díky tomu bylo možné tisknout Svetigora i v nákladu 10 000 výtisků. Od té doby počet titulů církevních časopisů stoupl. I díky různým problémům s tiskárnou dnes tiskneme v nákladu 1 800 kusů. Pro metropolii je 900

výtisků, 500 jde do Bělehradu a ostatní jsou distribuovány různě v Srbsku.

■ **Jak je Svetigora prodávána? Máte předplatitele? Nebo se prodává na farnostech, v chrámech?**

My nejdeme do běžného prodeje, na stánky. Máme s takovým prodejem negativní zkušenost, protože se církevní časopis vystavoval hned vedle pornografie. Prodává se proto pouze v interní síti církevní distribuce. Jak u předplatitelů, tak i v chrámech.

■ **Jeden výtisk stojí 1,50 euro. Pokryjí se náklady prodejem časopisu?**

Ano, zcela. Náklady pokrývají i honoráře redakce,ancela, telefonů atd.

■ **Poskytujete honoráře autorům?**

Bohužel ne.

■ **Má Svetigora i svou internetovou podobu?**

Ano, má svůj odkaz na webu metropolie.

■ **Má Svetigora nějaké ústřední téma?**

Snažíme se provázet celý církevní kalendář a významné svátky. Každé číslo provází téma svátku. Jsou tu základní informace týkající se svátku, další teologický text, který svátek blíže vysvětluje a objasňuje apod. Tady například jedna naše spolupracovnice, mátuška, píše komentář ke slovům apoštola Pavla: „Což nevíte, že vy jste Církev Boží a Duch Boží žije ve vás?“

■ **Nejedná se tedy o nějaký překlad?**

Ne, sama hovoří o svátku Narození Církve, o Padesátnici.

My se snažíme, abychom uveřejňovali co nejvíce současných textů. Máme i část s názvem „Svatootcovská zahrada“, kde se cítují svatí Otcové. Vykreslujeme Církev jako součást svaté Tradice, ale v současném světě, v současném pojetí.

■ **Určitou bolestí naší církve, resp. jejího časopisu, je, že naši duchovní málo nebo vůbec do církevního časopisu nepřispívají.**

To není dobře. Nesmíme zakopávat, co je nám dáno. Kromě bohoslužeb, kromě konání svatých Tajin a zpovědí je potřeba pro širší potřeby církevního společenství hovořit i o problémech současné civilizace, o otázkách, které dnes před lidmi stojí, a jediné pravoslavná Církev na ně má odpověď. Nejdůležitější je, aby církevní tisk nebyl vzdálen současnému životu. Nesmí se jednat o něco abstraktního, o pouhé přetisková-

ní starých textů, jakkoliv jsou dobré. Samozřejmě se nesmí dojít k druhému extrému, aby se hovořilo jen na témata, která nemají odraz v životě současné církve.

■ **Jistě není náš problém s dostatkem zajímavých textů jen na straně duchovních, ale u nás kněží prostě nepíší, nevyjadřují se. Jsou mezi nimi i dobří, ale i ti mnohdy například říkají, že se z jakési skromnosti nechťejí prezentovat.**

Bez komentáře.

Buď kněží vůbec nemají dar, nebo jsou tak vzdělaní, že chápou jako ponížení publikovat v „pouhém“ malém časopise.

■ **Hledám poučení, jak nejlépe komunikovat s příspěvateli. Jak to funguje u vás?**

Někteří pracují samostatně, jiným je třeba telefonovat. Jádrem časopisu jsou stále rubriky a naši spolupracovníci mají „povinnost“ přispívat. Jsou zde lidé, kteří mají takové církevní vědomí, smysl odpovědnosti k církevnímu společenství. Berou tyto věci vážně. Velice rádi pracují a není potřeba jim nic říkat. Jsou také mladí lidé, kteří se chtějí projevit a něco o sobě si ověřit. Jsou velice vděční, když jim dáme prostor. Uplatňuje se zde způsob „nové víno do nových měchů“. Je lepší i pracovat s menší technickou kvalitou, ale s mladými lidmi a velikou horlivostí než nedělat nic s těmi, kteří dělat nechťejí.

Apoštol Pavel řekl: „Nejsme vaši učitelé, pouze vám pomáháme ve vaší radosti.“ Jestliže v Pravoslaví není svědectví radosti a Vzkříšení, nelišíme se od druhých konfesí, od ostatních náboženství. Biskupové a kněží musejí znát každého člověka, aby mu umožnili přijít. Aby mu ukázali svůj dar od Boha a aby se Církev rozmnožila. K tomu je dobré i psaní článků. Je to dobré i pro uplatnění osobnosti a jejího talentu. Aby každý člověk našel sám sebe a aby i on začal vytvářet a proměňovat sám sebe. Naše podobnost s Bohem spočívá v tom, že On je tvůrce a i my jsme tvůrčí.

V církvi se musí projevit plnost svobody, kterou dal Kristus svým Vzkříšením. Neznamená to, že má v církvi být anarchie a že se zapomene na bázeň Boží. Svobodou se myslí i odpovědnost.

■ **Otče děkuji za rozhovor.**

Na Černé hoře pro Hlas pravoslavi

Boris

V pátek jsme přiletěli ve čtyři hodiny ráno místního času do Tel Avivu a hned jsme nastoupili do autobusu, který nás odvážel do Jeruzaléma.

Po celou dobu zájezdu nás provázel pan Theodor, místní pravoslavný křesťan, který svým smyslem pro humor a znalostí detailů zdejších reálií celý náš týdenní pobyt zařídil nejen pohodlně, ale i s celou řadou nadstandardních služeb, ovšem s velmi mírnými cenami.

Náš program byl hned první den opravdu nabitý. Cestou do Jeruzaléma jsme měli několik zastávek, z nichž první byla v monastýru sv. Archanděla Michaela v Joppe a ve kterém vladyka Kryštof sloužil první z celé řady poutních sv. liturgií. Odtud jsme pokračovali monastýru sv. Jiří v Lyddě, kde jsme měli možnost zastavit se na prohlídku. V okolí monastýru žije řada arabských křesťanů, kteří si uchovali starobylý zvyk, v poutní svátek sv. velikomučedníka Jiřího zabít na prostranství před monastýrem obětní beránky a jejich krví potírat monastýrské zdi.

Jestě tentýž večer jsme dorazili do Jeruzaléma a navštívili chrám Vzkříšení, kapli Božího Hrobu, Golgotu a místa svatého Kříže. Pan Theodor vysvětloval, jak se v chrámu objevuje a působí o velikonočních svátcích zázračné modré světlo, které účastníkům slavnostní večerní bohoslužby zapaluje

svazky svíce, jež jsem si ihned při té příležitosti koupil. Nás bohužel podobná zkušenost nepotkala, přesto byl zážitek z návštěvy chrámu Božího hrobu jedním z nejsilnějších z celé poutě.

V sobotu ráno jsme navštívili Jeruzalémský patriarchát. Pohostinný arcibiskup nás přivítal velice srdečně. Měli jsme možnost prohodit pár slov i se členy delegace z Ruska, která se audien- ce u patriarchy účastnila spolu s námi. Společně jsme se pak vydali na prohlídku Křížové cesty. Na rozdíl od běžných turistů jsme měli možnost projít i Bránou odsouzcenců, kudy Pán Ježíš procházel. Přes bazar jsme prošli až do Praetoria, navštívili Ježíšovo vězení. Všude se nám dostávalo přátelského přijetí místních pravoslavných křesťanů. Pokračovali jsme ke Hrobu Panny Marie. Ke zdejší ikoně se váže poutavý příběh. Autorovi ikony se práce nedařila, ať začínal, z kterého chtěl konce, když dospěl k tváři přesvaté Bohorodice, jako by se jeho ruka zastavila a on nevěděl, jak dál. Na několik dní se zavřel ve své keli a vroucně se modlil, aby mu Pán dal sílu a on své dílo, na němž mu záleželo nejvíce v celém jeho životě, dokončil. Po třech dnech vstoupil do místnosti s rozepsanou ikonou – a jaký div. Tvář Matky Boží se na něho láskyplně dívala z dokončené ikony.

Další zastávkou byly Getsemany, ruský chrám sv. Marie Magdaleny, chrám a hrob promučedníka Štěpána postavený v minulém století. Na místě vedle chrámu

Monastýr sv. Apoštolů v Kafarnau u Genezaretského jezera

Po ranní sv. liturgii v monastýru sv. Archanděla Michaela v Jaffě

jsme si připomněli smutné okolnosti jeho mučednické smrti. Židé Štěpána obklopili, a aby si jeho krvi nezašpinili oblečení, svlékli se a začali jej kamenovat. Tehdy, ještě farizej, Pavel se kamenování neúčastnil, avšak mlčky stál a přihlížel. Podle tradice měla tvář umírajícího Štěpána podobu anděla.

Dlužno říci, že na některých místech nám ztrpčovali život místní žebráci, a tohle bylo jedno z nich. Malí, sotva desetiletí chlapci, před sebe vystrčili svého soukmenovce, který turistům s hlasitým pláčem ukazoval náplast na břicho. Od otce Eugena z Karlových Varů dostal deset šekelů, chňapl po nich, pohotově je strčil do kapsy, ale okamžitě vytáhl ruku znovu a chtěl dolar. Vladyka Kryštof se uvolil dolar mu dát, avšak na oplátku si od něho vzal čtyři olivové ratolesti. Chlapec měl za to, že to je pro něj velmi výhodný obchod, a ratolesti žádal zpátky. Vladyka trval na svém, dolar za čtyři olivové větvičky je přiměřená cena. Když chlapec viděl, že slovní argumenty v tomto případě neuspějí, v nestřeženém okamžiku vystřelil ruku k ratolestem, jed-

nu vladykovi vytrhl a pelášil za svými kamarády, zranění nezranění.

Na závěr dne jsme navštívili Ruskou misií, kde metropolita Juvenalij s vladykou Kryštofem sloužili večerní liturgii s následujícím všenočným bděním, které skončilo v 19.30 hod.

Neděli jsme zahájili svatou liturgií v Gorněnském monastýru, na místě setkání přesváté Bohorodice se sv. Alžbětou. V jídelně monastýru nás čekala přímo hostina a štědrá igumena nás pak pozvala k prohlídce monastýru. Při odchodu nás všechny obdarovala drobnými, ale milými suvenýry. Všimli jsme si, že s monastýrem těsně sousedí františkánská misie, která je ovšem od pravoslavného pozemku oddělena ostnatým drátem, jenž, jak sdělil průvodce Theodor, nechali natáhnout františkáni. Krátké zastavení s modlitbičkou proběhlo ještě u pramene, u kterého bydlela Alžbětina rodina.

Cesta do Betléma vedla přes palestinské území; k žádným komplikacím s místními úřady naštěstí nedošlo. Bazilika Narození Páně patřila bezesporu k jednomu z nejpůsobivějších zastavení. Sešli jsme se tam se skupinou z Německa

a obě jsme postupně zazpívaly písně o Narození Krista Pána.

Pokračovali jsme dál do monastýru Abby Theodosia, jenž stojí na pozemku, který patřil Jáchymovi a Anně, před nimi Ráchel a Jákobovi, později králi Davidovi.

Během své historie byl monastýr třikrát zničen a v polovině minulého století postaven znovu. Vedle něj se nachází jeskyně, kde se pastevcům zjevili andělé a oznámili jim narození svatého Dítěte. Toto místo je označeno křížem v podlaze. S místními monachy jsme strávili několik vřelých chvil a od srdce jsme jim na rozloučenou zazpívali mnohá a blahá léta.

Čekala nás dlouhá cesta pouští do monastýru sv. Sávy. Na dně propasti jsme zahlédli kola od autobusu a vladyka žertoval, že to jsou pozůstatky zájezdu, který tudy jel před námi. Igumen monastýru sv. Sávy, kde byla naše další zastávka, je spolužákem vladyky Kryštofa ze studií; velmi se radovali ze setkání. Monastýr, pocházející z pátého století, je unikátní mimo jiné tím, že se je jedním ze dvou monastýrů ve Svaté zemi, který nebyl nikdy zničen. Další zvláštností je

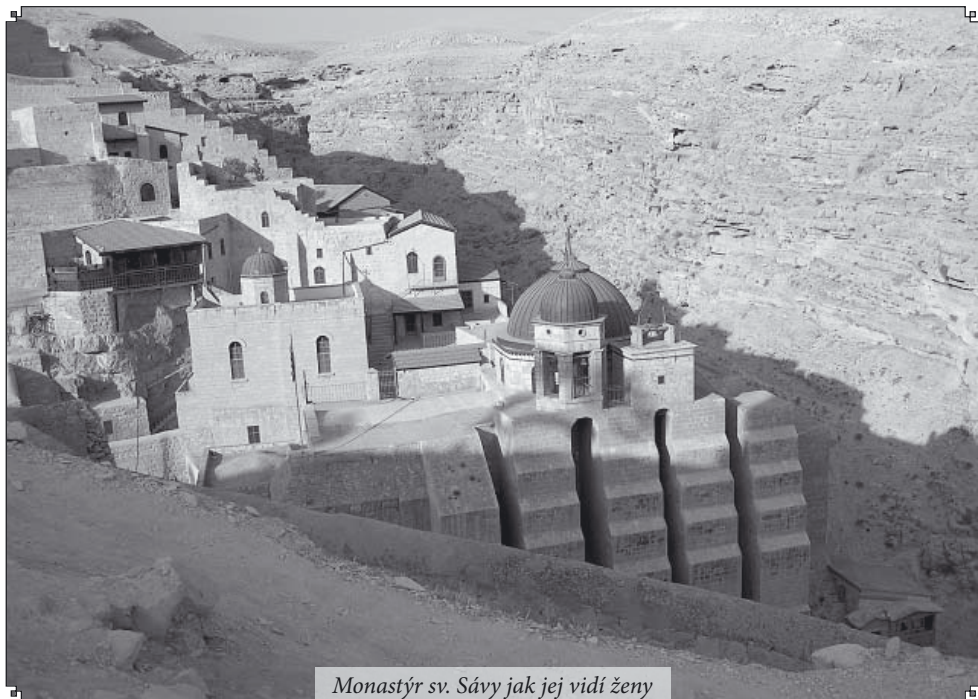

Hrob sv. velikomučedníka Jiřího pod chrámem téhož světce v Lyddě

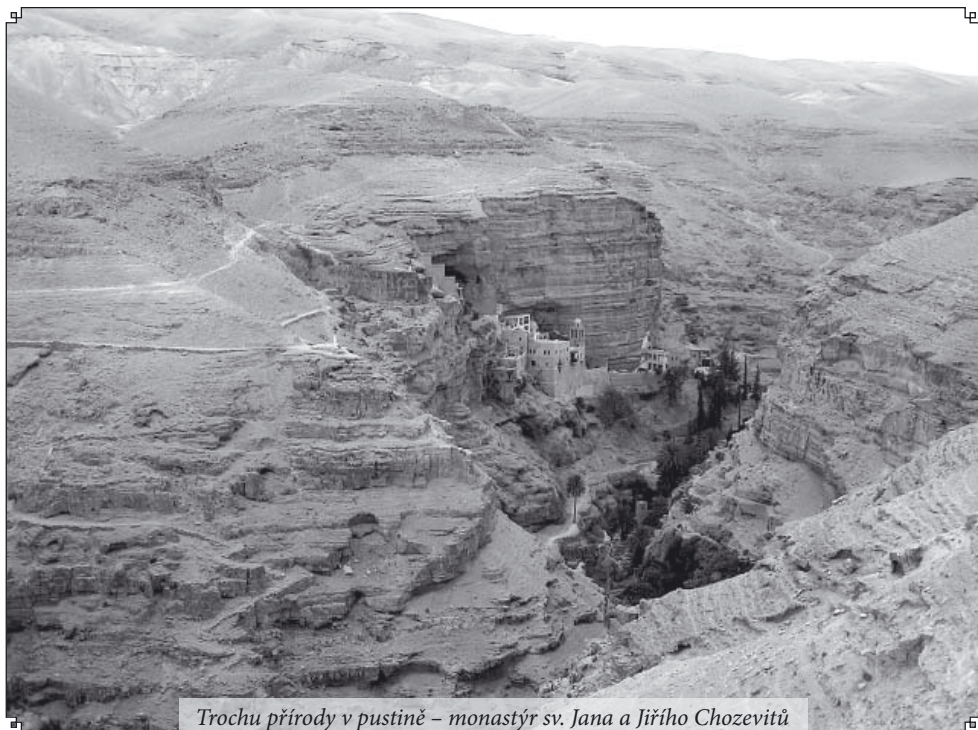
pramen, jenž podle vyprávění nikdy nevyschl a zásobuje monastýr potřebným množstvím

Přijetí u Jeho Svatosti Theofila IV. patriarchy jeruzalémského

Monastýr sv. Sávy jak jej vidí ženy

Trochu přírody v pustině – monastýr sv. Jana a Jiřího Chozevitů

Olivy v Getsemanské zahradě pamatují Spasitele

vody vždy podle počtu obyvatel právě se v něm nacházejích. Slavným obyvatelem monastýru byl svatý Jan Damašský, ke kterému se poutá známý příběh o ikoně přesvaté Bohorodice s třetí rukou. Jan Damašský byl známý ikonopisec a jeho pronásledovatelé mu usekli ruku. Celou noc se modlil před ikonou Panny Marie a stal

se zázrak – ruka mu přirostla zpět, a on mohl dále pracovat. Z vděčnosti přimaloval na ikonu přesvaté Bohorodice třetí ruku. Tuto ikonu s sebou přinesl do monastýru sv. Sávy, kde zemřel. Před smrtí pronesl přání, aby si ten, před nímž se jeho igumenská hůl pokloní, mohl ikonu Bohorodice s třetí rukou vzít. Podle vyprávění na

Úrodná polička v Jerichu

vštívil monastýr mladý srbský králec (později sv. Simeon) a byl to právě on, před kým se igumenská hůl sv. Jana Damašského sklonila. Podle jeho poslední vůle si ikonu odvezl do Srbska, kde se nachází dosud.

V pondělí nás čekala celodenní pouť do Jericha. Den jsme zahájili svatou liturgií v monastýru Jana a Jířho Chozevitů. Byl to další z velmi působivých zážitků naší poutě. Monastýr stojí na místě, kde se nacházela jeskyně, ve které se skrýval prorok Eliáš před krvelačnou Jezabel.

Do stejné jeskyně se uchýlil i Jáchym, když byli spolu s Annou vyloučeni z liturgie tehdejšího chrámu, protože jako bezdětní nesměli přinést oběť. Rozhodl se v oné jeskyni nejít a nepít tak dlouho, dokud se mu nenarodí dítě. Po čtyřiceti dnech se mu zjevil anděl, který mu oznámil, že jeho zkouška je u konce, že Anna čeká dítě.

Podle pověsti je monastýr též domovem přесvaté Bohorodice.

Do monastýru byl zapovězen vstup ženám a pověst vypráví, kterak ve středověku jedna

bohatá věřící z Jeruzaléma darovala monastýru větší obnos peněz. Po třech dnech se jí zjevila přесvatá Bohorodice a ptala se jí, zda už byla u ní doma. Žena odpověděla, že tam ženy nemají přístup. Panna Marie ji ubezpečila, že jen ať se klidně vydá na cestu, že vše zařídí. Ve tři hodiny ráno vešla do otevřeného monastýru, kde našla rozsvícené svíce jako při službě a přistoupila přímo k ikoně přесvaté Bohorodice. Igumen, jenž se stal svědkem události, povolil od té chvíle ženám do monastýru přístup.

Dopoledne nás ještě čekal výstup na horu Pokušení. Spatřili jsme kámen, na kterém seděl Ježíš ve chvíli, kdy byl pokoušen ďáblem.

Cestou do Jericha jsme ještě na obzoru viděli místo, odkud Mojžíš zahlédl Zaslíbenou zemi. V Jerichu jsme se pozdrželi v monastýru sv. Proroka Elizea, kde roste slavná smokvoň, na niž vylezl zvědavý, malý celník Zacheus, když kolem procházel Ježíš se svým doprovodem. O sv. vladyku Spiridonovi, který v monastýru také působil, se vypráví, jak když v pátek přišli do

monastýru poutníci, tak přestože byl postní den, připravil jim maso, jež bylo naložené na sobotu, neboť neměl, co jiného jim předložit k jídlu. Kousek od Jericha měla rodina našeho průvodce Theodora sad s vinnými hroznými, pomeranči, mandarinkami a dalším ovocem. Mohli jsme tu i pozorovat, jak se sklízí datle a různé druhy, pro nás neznámých, citrusových plodů, které jsme si mohli odvézt domů.

Dále jsme navštívili monastýr Abby Gerasima, kde na svém útěku do Egypta našla v jeskyni u pramene útočiště rodina Pána Ježíše. K Abbu Gerasimovi se váže vyprávění o tom, jak zraněnému lvu vytrhl trn z tlapy a lev se pak až do konce jeho dnů stal jeho nerozlučným společníkem. Dokonce nosil mnichům do monastýru vodu z Jordánu. Po Gerasimově smrti ležel lev tři dny na jeho hrobě a pak steskem zemřel.

Poslední pondělní zastávkou byla návštěva monastýru sv. Marty a Marie – sester Lazarových. Mohli jsme vidět kámen, na kterém seděl Ježíš, než vzkřísil Lazara z mrtvých.

V úterý jsme zahájili dvoudenní pouť do Galileje. V Haifě jsme vystoupili na horu Karmel a navštívili jeskyni, kde žil několik let prorok Eliáš.

Po malé zastávce v ruském monastýru v Haifě jsme pokračovali ke Galilejskému jezeru. Vykoupali jsme se v blízkých radonových pramenech monastýru Marie Magdalské i v Galilejskému jezeře. Nejhezčí zastávkou u jezera byl monastýr sv. Apoštolů, který stojí na místě, kam přinesli Ježíšovi na nosítkách chromého, jehož k němu do domu museli pro velký dav lidu spustit střechem.

V Káni Galilejské jsme v chrámu sv. Jíří viděli velké nádoby na vodu, do kterých si poutníci vkládají své lahve s vínem.

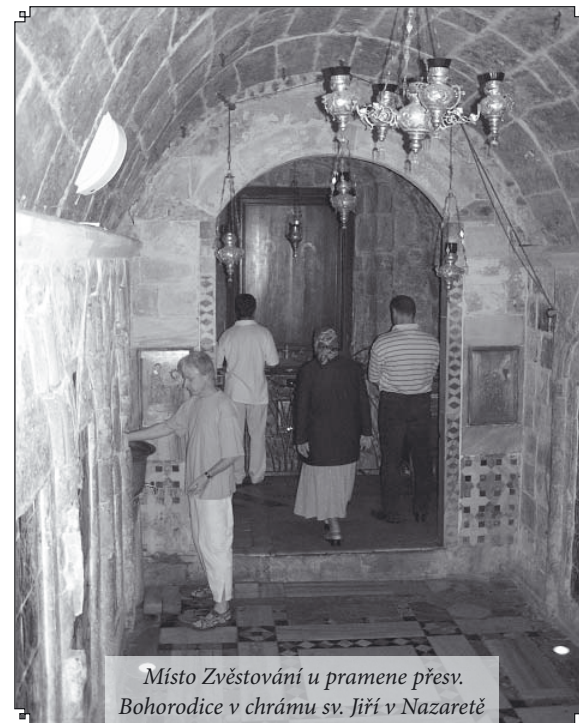
Úterní noc jsme strávili proti původnímu plánu přímo v Nazaretu, v útulném hotýlku, jehož majitel byl přítelem našeho průvodce.

Místo Zvěstování u pramene přесv. Bohorodice v chrámu sv. Jíří v Nazaretě

Ve středu jsme ještě před snídaní navštívili monastýr Zvěstování přесvaté Bohorodice, kde v chrámu sv. Jíří sloužil vladyka Kryštof svatou

Monastýr sv. Apoštolů v Kafarnau u Genezaretského jezera

Místo seslání Sv. Ducha v internátní škole jeruzalémského patriarchátu

liturgii. Byli jsme překvapeni informací, že v Nazaretu žije 17 000 arabských křesťanů.

Po snídani nás čekala návštěva monastýru Proměnění Páně na hoře Tábor. Vladyka nám blahopřál, že jsme mohli horu Tábor vidět zrovna tak, jak se poutníkům objevuje v den výročí Proměnění, kdy se na ní slouží výroční sv. liturgie, tzn. zahalenou, když se k ní přijíždí, a v plném jasu po sv. liturgii.

Dalším naším cílem byla řeka Jordán. Všichni účastníci poutě obdrželi Agiasmos – pozhénání posvěcenou jordánskou vodou, řada z nich si v Jordánu i zaplavala. Ten den jsme se koupali dvakrát. Zázitek z koupání v Mrtvém moři se však nedá popsat, musí se to vyzkoušet. Pozdě večer jsme měli sraz na noční sv. liturgii v chrámu Božího hrobu.

V chrámu Božího hrobu jsme se ještě jednou a naposledy sešli **ve čtvrték** před odletem. Vedle svatyně Božího hrobu se nachází tzv. Trůnní sál, je to místo, kde se setkal Pán Ježíš s Maří Magdalenou po svém zmrtvýchvstání. Těsně vedle Trůnního sálu je chrám sv. Jakuba,

kde jsme si prohlédli divotvornou ikonu přev. Bohorodice ze 4. století, před kterou se modlíla sv. Marie Egyptská.

Odpoledne jsme navštívili školu Řeckého pravoslavného patriarchátu. Škola vychovává kleriky se specializací na byzantské dějiny a hudbu.

Pro návštěvu hrobky krále Davida jsme si museli zakoupit jednorázovou papírovou jarmulku.

Chrám Poslední večeře Páně má pohnutou historii, stejně jako téměř všechna posvátná místa ve Svaté zemi. Nechala jej postavit sv. Helena, Peršané jej zbořili v roce 614 a znovu jej obnovili křižáci.

Dům sv. Jana Evangelisty, kde podle tradice zemřela přsvatá Bohorodice, roku 1905 zrekonstruovali němečtí katolíci v původním byzantském stylu.

Poslední čtvrtěční zastavení bylo u Zdi nářků. V jednu hodinu ráno odjedeme na letiště a nemůžeme věřit, že ten týden tak utekl.

Slávek Plachý

Slavnost u Zdi nářků

SETKÁNÍ S MINISTREM KULTURY

Vítězslavem Jandákem

Dne 24. října 2005 se vladyka Kryštof spolu s ostatními představiteli státem registrovaných církví setkal s novým ministrem kultury Vítězslavem Jandákem v Nostickém paláci. Pan ministr oslovil přítomné těmito slovy:

„Milí a vážení přátelé,

dovolu mi, abych Vás ze srdce přivítal na dnešním historickém setkání registrovaných církví a náboženských společností s Ministerstvem kultury České republiky, zde, na starodávné půdě Nostického paláce. Je mi velkou ctí a radostí, že přes časová omezení, která nás všechny limitují, zde vidím významné představitele českého duchovního života v takovém počtu. Musím se přiznat, že před Vás předstupuji s očekáváním, že spolu začneme mluvit a že si začneme naslouchat. Je psáno, že na počátku bylo Slovo, a já věřím, že i zde bude Slovo klíčem k porozumění.

Chci Vás všechny upřímně ujistit, že považuji církev a náboženské společnosti a jejich působení ve společnosti za významný a nezměnitelný kulturní přínos pro celou naši společnost. Jsou součástí světové i národní kultury a jsou jejím významným duchovním nositelem. Ministerstvo kultury tedy musí naslouchat Vaším názorům, musí podporovat Vaše snažení, které přispívá k lepší atmosféře v celé společnosti.

Snad už někteří víte, že dialog s církvemi je prioritou mého působení v čele Ministerstva kultury ČR. Tento dialog chci vést upřímně, zcela otevřeně a v takovém rozsahu, jak bude potřeba, aby co nejlépe problémů, které zatím zůstaly nevyřešeny, bylo otevřeno a řešeno. Ministerstvo kultury bude plně respektovat a ctít vaši vnitřní autonomii, bude hájit náboženskou svobodu i všechna vaše práva a v problémech, které máte ve vztahu ke státu, se vám bude snažit pomáhat.

Konkrétně mohu slíbit, že jsem připraven otevřeně jednat o všech sporných otázkách ve vztahu státu a církví a náboženských společností. Ministerstvo samozřejmě nebude a ani nemůže zasahovat do výsostných práv vnitřních záležitostí církví a náboženských společností.“

Dále představitelé církví setrvali v přátelském rozhovoru s ministrem V. Jandákem a s jeho náměstkem d. o. Klimentem P. Koutným.

Pan ministr si přeje dále osobně jednat s představiteli naší církve o prohloubení vzájemných vztahů. Pracovní porada v této věci by se měla uskutečnit na počátku příštího roku.

redakce HP

K VÝSTAVĚ MISTR JAN HUS 1415–2005

Na Pražském hradě bylo do 25. 9. 2005 možno navštívit výstavu k 590. výročí Husovy mučednické smrti. Její autoři si dali za cíl chronologicky prezentovat jeho život a ukázat dávno zapomenutá fakta a události, které postupně zmizely z učebnic dějepisu i ze školních tříd, „ke škodě nás všech“. Přestože výstava v tomto smyslu mohla přinést více, je jistě užitečné si připomenout západní církevní situaci, jež vyvolala nutnost veřejně vyjádřit odpor falši a bezcharakternosti církevní hierarchie té doby a odvolat se proti ní k samotnému Kristu a Jeho soudu. Byla to Kristem blahoslavená touha po spravedlnosti, která se stala hlavním odkazem Husova života a díla. V těch podmínkách,

v nichž mu bylo dáno prožít svůj život, nemohl učinit více a před Bohem, jenž ví vše a zná srdce všech lidí, je jeho svědectví jistě drahocenným pokladem shromážděným v nebi, jenž byl také mnohým k užítku.

Zajímavé pro pravoslavného křesťana jsou zprávy o světeckém uctívání Jana Husa jako mučedníka, jež započalo již bezprostředně po jeho smrti, a o ikonografii s ním spojené. Byl prý často zobrazován spolu se svatým Vavřincem, jehož mučení – pálení na roštu, bylo obdobné, a také s Janem Křtitelem, jehož jméno nosil. V ikonografii se však vyskytuje i spolu se svatým prvomučedníkem Štěpánem, který vydal neohrožené svědectví o Kristu před farizeji,

a také se svatým Kryštofem, jenž chtěl sloužit pánu světa, a tak sloužil dáblu; když však zjistil, že se ďábel bojí Kristova Kříže, začal neochvějně sloužit Pánu Ježíši.

Dále je zajímavé svědectví o požárech, které prý v průběhu věků pětkrát postihly dům v Prachaticích, kde svého času mistr Jan Hus přebýval. Plameny prý nikdy nezachvátily jeho světničku, přestože byla dřevěná, „jako by nad ní bděla zvláštní moc ochranná“, a přitom byl celý dům ohněm vždy značně poničen. V jeho rodném Husinci prý ještě v sedmáctém století chodili lidé k domu, kde se narodil, a odnášeli si kousky dřeva, z něhož byl postaven, jako „památný ostatek“.

Na závěr lze citovat z tzv. „Českého vyznání“ z roku 1575, které bylo výrazem opravdovosti

a upřímnosti zbožnosti českého národa: „...my (takového) náboženství a té pravé křesťanské starodávné podobojí svaté víry jsme, kterážto od Syna Božího, Pána a Spasitele našeho Jezu Krista svůj začátek má, a skrze svaté apoštoly hlásána byla, až i do tohoto království Českého jistým Božským řízením před několika sty lety prvotně přišla; poté skrze Mistra Jana z Husince, svaté paměti, i jiné svaté muže kázáním a učením slova Božího obnovené až také odsad a do okolních zemí se dostala.“

Utraktvistická snaha o sjednocení s Právoslavím pak byla přirozeným završením snahy o očistu církve, kterou započal právě mistr Jan Hus.

Mgr. Jana Baudišová

VÍTE, KDO JE VYVOLENÝ?

Jistě nikomu z nás neušlo, jakou popularitu si u nás získávají tzv. reality show. A to nemusíte mít doma televizi, nemusíte odebírat denní tisk, přesto se tyto pořady na vás valí ze všech stran; obličej uměle vytvořených celebrit, obličej poněkud utrápené či křečovitě se usmívající.

Pro inspiraci a zasvěcení jsem párkrát ono show shlédla. Dodneška nevěřím vlastním očím. Proto se chci se svým údivem a směsicí pocitů podělit s vámi.

Když jsem „Vyvolené“ spatřila poprvé, připadalo mi, jako by to byly figurky v aréně pro pobavení Caesara, jen ten palec neukazuje nahoru či dolů, ale vehementně mačká čísla na mobilu – kdo se mi tzv. líbí, přežije a vyhraje, a naopak. Unudění lidé u obrazovek mají moc nad osudy 12 lidí. Ti lidé ve vile jsou jako pokusné myšky v teráriu – jde o to, která více vydrží.

Nevím, zdali oni Vyvolení věděli až tak, do čeho jdou, co je vlastně OPRAVDU čeká. Z tisku vím, že ve světě, kde již dávno tento druh zábavy bliká z obrazovek, skončilo mnoho účastníků v péči psychologů. Nechci se aktérů tohoto show zastávat, jsou to veselí mladí lidé, jsou tzv. free, ale co je moc, to je asi i na ně moc.

Z hlediska morálního, etického a duchovního je to však úplně neskutčné! Co by si asi pomysleli naši předkové? Patrně by běželi zděšení do chrámu a modlili se.

Nejenže úmyslně ubytovali „holky s klukama“, ale spolu také gaye, striptérku, plachou dívku a poloromského chlapce, aby se diváci pobavili tím, jak se budou k sobě chovat. Společně spí v ložnici, tráví spolu celé dny a věčně se hádají. Hádají se, protože se jinak nemají o čem bavit a protože to lidé chtějí. Jsou nám famili-

árně představováni křesťními jmény, aby zcela „reálně“ zapadli do našich emočně prázdných domovů. O nemravnosti, která je patrná, se nemusím více rozepisovat.

V dnešním světě se totiž lidé neřídí radami svatých otců ani tím, co zdůrazňuje Písmo svaté – pokorou, tichostí, ovládním vášní, neuvážením svých bližních do hřichu..., ale naopak. Dnes slovo EMOCE vládne. Čím jsi vášnivější, tím jsi normálnější. A když jsi tzv. citově vyprahlý a máš (ty taktéž populární) deprese, podívej se na „Big bráču“ a „Vyvolené“ a hned se dostaneš do varu.

Člověk nad tím vším zavzdychá, kam až jsme se to dostali; měli by to zakázat! Na soudním Slovensku katolická církev již sepisuje petici o zrušení této nestoudnosti. U nás všich-

ni mlčí. Proč? Nejsme přece zaostalí! Nežijeme v době křesťanské, ale demokratické! Ať si to vypnou ti, kteří proti tomu něco mají. Ano, ti to lidé televizi vypnou, ale ostatní, kteří vlastně neví, co si o tom myslet, se na to dívají bez sebe-menší potuchy o nějaké škodlivosti. To je právě zálučné. Dnešní tvůrci zábavy mají totiž velmi vše skvěle psychologicky promyšlené – pořad vypadá zdánlivě nevinně, ale oni vědí moc dobře, jak se dostat tzv. pod kůži každému. Z blízkého okolí znám dokonce starého pána (85 let), jenž místo aby zádučivě a moudře bafal na zápraží z dýmky, tak **vášnivě** debatuje o tom, zda v du-elu vyloučí Vladka, či Reginu.

Člověk nestačí žasnout a je mu z toho opravdu smutno. Vždyť už je to do nebe volající! Neměli bychom s tím něco dělat? *m. Magdaléna L.*

BRANKA

Dne 27. srpna v sobotu, v předvečer svátku Zesnutí přesvaté Bohorodice, zavítal vладыka Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí, do obce Branka v tachovském okrese, která se nachází poblíž bavorských hranic.

Před nově opravenou kaplí, zasvěcenou Zesnutí přesvaté Bohorodice, přivítali vладыku věřící v čele s duchovním správcem o. Mgr. Eugenem Bakošem a dalšími duchovními západočeského regionu. Za obec Halže, jejíž je Branka součástí, uvítal vладыku pan starosta František Čurka a jménem místním obyvatel jej staroslověnským způsobem, chlebem a solí, pozdravil br. Michal Polanský.

Vладыka Kryštof nejprve kapli posvětil, načež za hojné účasti věřících i dalších občanů z okolních obcí a Bavorska následovala svatá liturgie. V kázání vладыka mimo jiné poděkoval všem dárcům a sponzorům, kteří přispěli na zvelebení kapličky, a všem obětavým bratrům a sestrám, kteří tu nezištně odpracovali desítky brigádnických hodin. Vysoce ocenil skutečnost, že v tolik posledním půlstoletí zkoušeném pohraničí se nejen boří a pustoší, ale i staví nové domy a opravují církevní památky.

Při této příležitosti po bohoslužbách vyznamenal Řádem sv. Cyrila a Metoděje sestru

Irenu Saukovou, jež byla společně se svojí sestrou Marií Mondekovou hlavní organizátorkou sbírky. S hlubokým dojetím a slzami v očích slyšela sestra Irena zpívat „Axios!“ Byly to slzy radosti i zármutku, neboť jen několik dní před tímto svátkem náhle odevzdal svou duši Stvořiteli ve věku nedožitých 57. let její manžel Juraj Sauko.

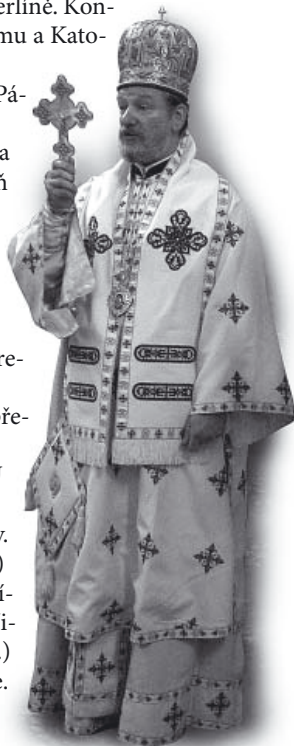
Za přispění místních věřících uspořádal br. Michal Polanský se svou rodinou pro všechny přítomné zahradní piknik. Počasí tomu přálo, vладыka byl v permanentním středu zájmu přítomných, žádajících o radu či o arcipastýřské požehnání. Vладыka arcibiskup se jen nerad loučil, a přislíbil, že za rok se s pomocí Boží v Brance všichni opět shledají.

Bratr Michal Polanský touto cestou děkuje v první řadě vl. Kryštofovi, arcibiskupovi pražskému a českých zemí, ale rovněž také všem duchovním – o. Mgr. Eugenu Bakošovi, místnímu duchovnímu, o. prot. Mgr. Josefu Hauzarovi z M. Lázní, o. Milanu Horvátovi z Tachova a o. Davidu Dudášovi z Rokycan, kteří nemalou měrou přispěli k opravě kaple a pomohli vytvořit krásnou duchovní atmosféru. Ať všechny dárce, dělníky, duchovní, bratry a sestry Hospodin navštíví svým pokojem a dopřeje jim prožít „dlouhá a blahá léta!“ *-jh-*

Z PROGRAMU ARCIBISKUPA KRYŠTOFA NA MĚSÍC LISTOPAD A PROSINEC 2005

Vladyka s pomocí Boží zamýšlí:

9. – 11. předsedat řádnému zasedání Metropolitní rady v rezidenci v Praze 6. (10.00 hod.)
10. – 11. přednášet studentům 3. a 5. roč. Pravoslavné bohoslovecké fakulty PU v Prešově.
12. 11. účastnit se svatby mluvčího Ministerstva vnitra ČR br. Andreje Čírtka na Městském úřadě v Kolíně. (14.00 hod.)
13. 11. sloužit sv. archijerejskou liturgií v kapli sv. Vojtěcha a všech svatých země české v Českých Budějovicích. (10.00 hod.)
- 14.–15. 11. přijmout pozvání nového pravoslavného vladyky v Katovicích (Polsko) k prohlídce koncentračního tábora Osvětim a k přátelským setkáním s generálním konzulem ČR a dalšími významnými představiteli kulturního života v oblasti.
- 16.–19. 11. přednášet studentům 3. a 5. roč. řádného i dálkového studia na PBF PU v Prešově.
20. 11. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice ve výroční den 80 let posvěcení chrámu Na Olšanech v Praze 3. (10.00 hod.)
21. 11. zahajovat v Ruském středisku vzdělání a kultury Na Zátorce 16 v Praze 6. mezinárodní konferenci věnovanou 80. výročí posvěcení pravoslavného chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice Na Olšanech. (10.00 hod.)
22. 11. účastnit se jako zástupce Pravoslavné církve v českých zemích intronizace Jeho Svatosti Theofila IV., nového patriarchy v Jeruzalémě.
- 24.–25. 11. zúčastnit se mezinárodní konference „Problémy manželského práva“ s přednáškou „Manželství a rodina v pohledu pravoslavné církve“ v Berlíně. Konferenci pořádá vedení Kanonického institutu v Potsdamu a Katolická teologická universita v Mnichově.
27. 11. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Proměnění Páně v Liberci. (10.00 hod.)
28. 11. přijmout pozvání k obědu od kadaňského starosty pana Jiřího Kulhánka s prot. o. Ernestem Rapcunem. (Kadaň 12.00 hod.)
29. 11. vyhovět pozvání Collegium Orientale v městě Eichstatt a účastnit se oslav sv. Ondřeje.
 1. 12. předsedat řádnému zasedání eparchiální rady v Dělostřelecké 7 v Praze 6 (10.00 hod.), otevřít setkání účastníků letošní pouti do Svaté země v rezidenci arcibiskupa v Praze 6. (17.00 hod.)
 4. 12. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2. (10.00 hod.)
 8. 12. udělovat zápočty studentům 3. a 5. ročníku PBF PU v Prešově.
 11. 12. sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2. (9.30 hod.)
- 16.–18. 12. na pozvání BPM se účastnit setkání ve Vilémově u příležitosti 5. výročí posvěcení monastýrského skitu sv. Nikolaje na hoře Aberg u Karlových Varů. V sobotu (17.) sloužit sv. archijerejskou liturgií ve skitu sv. Nikolaje. (10.00 hod.)

POUŤ KE SV. LUDMILE NA TETÍN

Dne 24. 9. 2005 (11. 9. podle starého stylu) se patrně poprvé v novodobých dějinách sloužila na Tetíně liturgie byzantského ritu. Tato svým způsobem unikátní služba se konala jako součást pouti ke sv. Ludmile, pořádané Bratrstvem pravoslavné mládeže.

tomuto počínu se projevila i nádherným počasím, díky kterému jsme si mohli cestu skutečně prožít.

Božská liturgie začala krátce po jedenácté hodině v kostele sv. Ludmily. Sloužil igumen Marek Krupica

JAK ŽIJEME

Samotná pouť začala v Srbsku u Karlštejna, a spolusloužil o. Pavel Samotovka, posluchač odkud se poutníci vydali prosluněnou podpravoslavné teologie na Husitské teologické zimní přírodou směrem k Tetínu. Boží přízeň fakultě UK. Liturgie se zúčastnili i další bohoslovci – diakon Ivan Hadrava (také student pravoslavné teologie UK HTF) a hypodiakon Hanuš Nykl (posluchač pravoslavného semináře v Kostromě). Moci obětovat svatou liturgii na tomto památném místě, tak úzce spojeném se svatou mučednicí Ludmilou, bylo velmi povzbuzující a posilující.

Po bohoslužbě měli všichni věřící možnost uctít pokloněním a políbením kámen, na němž podle legendy sv. Ludmila trávila

chvíle modlitby v posledních letech svého života. Byl to silný zážitek, když se zlacená dvířka pod oltářem otevřela a nám se naskytl pohled na tento předmět úcty, obložený uschlými květy růží, od nějž nás již nyní nic nedělilo.

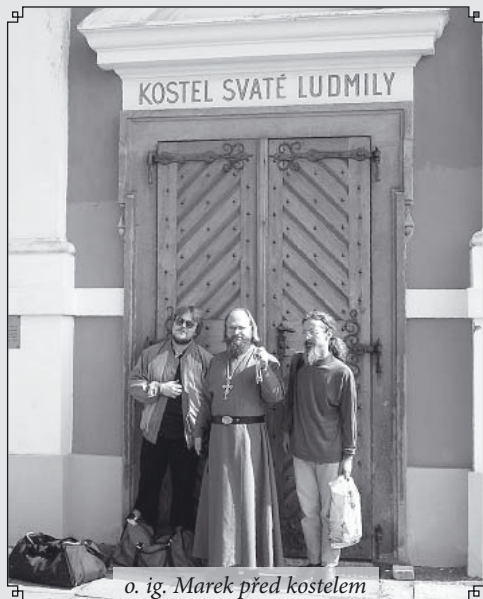
Poté se poutníci společně odebrali ke zbytkům původního hradiště sv. Ludmily. Po krátkém odpočinku a občerstvení jsme si prohlédli i další tetínské kostely – kostel sv. Kateřiny v novém hradišti a kostel sv. Jana Nepomuckého,

sv. Přijímání

dříve sv. archanděla Michaela, v kterém byly údajně původně uloženy ostatky sv. Ludmily. Tento kostel dnes již neslouží bohoslužebným účelům, ale je důstojně využíván jako galerie a příští rok v něm ve spolupráci s BPM proběhne výstava pravoslavných ikon.

Chtěla bych na tomto místě velmi poděkovat za báječnou spolupráci a milé jednání o Pecinovském, o Němečkově i místním sestřím cyrilometodějkám, díky jejichž vstřícnému přístupu nám bylo umožněno završit tuto pouť božskou liturgií. Srdečné pozvání do dalších let, kterého se bratrstvu dostalo, je příslibem, že tato liturgie byla v novodobé historii možná první, ale zdaleka ne poslední. L. P.

o. ig. Marek před kostelem

ZASEDÁNÍ POSVÁTNÉHO SYNODU

Posvátný synod Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku zasedal 4. října v Prešově. Vedl jej vladyka Ján, biskup michalovský, na základě písemného pověření nemocného metropolitou vladyky Nikolaje. Členové posvátného Synodu nejprve popřáli svému předsedovi brzké uzdravení a dalších mnoha let úspěšného vedení naší autokefální církve. Dále rozhodli o kanonické způsobilosti kandidátů k volbě biskupů vikářů prešovské eparchie, duchovních otců igumena Joakima (Hrdý), prot. Andreje Mikuláška a igumena Tichona (Hollósy). Posoudili též otázku obsazení místa představitele našeho „Podvorija“ v Moskvě. Jelikož Metropolitní rada Slovenska v této otázce zatím nedala konečný návrh na řešení,

zůstává kandidátem na místo našeho představitele v Moskvě v Praze nominovaný prot. Alexej Juščenko. O řešení tohoto problému bude rozhodovat posvátný synod na svém dalším zasedání.

Nejvíce času věnoval posvátný synod právě místního sněmu, jehož konání bylo odloženo v souvislosti s onemocněním jeho předsedy. Zatím by měla pokračovat práce přípravných komisí. Biskupové se také zabývali studiem pravoslavné etiky a apologetiky na naší Bohoslovecké fakultě v Prešově i na detašovaném pracovišti v Olomouci. Závěrem po modlitbě členové posvátného synodu zazpívali svému předsedovi mnohá a blahá léta.

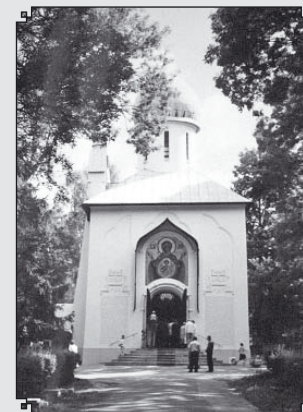
prot. prof. ThDr. Milan Gerka, CSc
tajemník PS

POZVÁNKA

Tímto srdečně zveme všechny duchovní a věřící v neděli dne 20. 11. 2005 do chrámu Zesnutí přesváté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3 na slavnostní Božskou liturgii ku příležitosti 80. výročí vysvěcení tohoto chrámu, která začíná v 10.00 hodin. Slavnostní sv. liturgii bude sloužit arcibiskup pražský a českých zemí vladyka Kryštof.

Zároveň vám sdělujeme, že se dne 21. 11. 2005 od 10.00 hodin v Ruském kulturním a vzdělávacím středisku Na Zátorce 16 v Praze 6 bude konat konference věnovaná jubileu zmíněného chrámu. Všechny vás srdečně zve

Sbor starších Pravoslavné církevní obce při chrámu Zesnutí přesváté Bohorodice v Praze

KOCLÍŘOV U SVITAV

Dne 23. října navštívil naši farnost v Koclířově Vysokopřeosvícený vladyka Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí. Jak je ve slovanských církvích dobrým zvykem, přivítal jsme jej nejen kyticí, ale i chlebem a solí. Dalšími milými hosty byli o. Patrik s věřícími z Lanškrouna a o. diákon Ivan z Prahy.

Již dlouho před začátkem služby byla naše malá kaplička sv. Trojice naplněna až k prasknutí. Při archijerejské svaté liturgii, doprovázené zpěvem našich mátušek, vzpomněl vladyka v kázání nenahraditelnost budování pokladu srdce pro každého křesťana a varoval před nebezpečím změny hodnot věcí nebeských s pozemskými.

Na konci sv. liturgie jsme zapěli a popřáli vladykovi „mnohá léta“ v jeho náročné pas-

týrské službě. Vladyku pozdravil také o. diákon Arsen z římskokatolické církve a jako symbol dobrých ekumenických vztahů s pravoslavnou církví předal naší farnosti ikonu Matky Boží „Semistrelnaja“. Nakonec vladyku přivítal starosta Koclířova pan Drozdek.

Po liturgii jsme se všichni odebrali na místní hřbitov, kde jsme sloužili panychidu za zesulého. Poté následoval slavnostní oběd, při kterém vladyka Kryštof hovořil s místním duchovním správcem, panem starostou a věřícími o aktuálních problémech i budoucích výhledech v naší církevní obci. Na závěr nám vladyka poželhal a přijal naše pozvání na jeho další návštěvu v příštím roce.

o. Jiří Kolář,
duchovní správce

MOJŽÍŠ PRCHÁ Z EGYPTA

Mojžíš, izraelský chlapec zachráněný faraonovou dcerou od smrti utopením a přijatý jí za syna, vyrůstal zřejmě mimo svůj lid. Dostalo se mu egyptského vzdělání, ale jistě také věděl, že vlastně není Egyptan, ale Hebrejec. Byl už dospělý, když se rozhodl podívat se, jak žije jeho skutečný lid. Netušil, jak toto setkání se soukmenovci rozhodne o jeho dalším životě.

Ten první den, když se procházel, spatřil, jak nějaký Egyptan *ubíjí*. Hebrejce, které Mojžíš považoval za své bratry. Rozhlédl se, a když zjistil, že není nikdo kolem, ubil Egyptana a zahrabal ho do písku.

Druhý den si znovu vyšel. Tentokrát spatřil dva Hebrejce, jak se rvou. Řekl tomu, který nebyl v právu: „Proč chceš ubít svého druhu?“ Ten se však ohradil: „Kdo tě ustanovil nad námi velitelem a soudcem? Máš v úmyslu mě zavraždit, jako jsi zavraždil toho Egyptana?“

Mojžíš se velmi ulekl. Tak ono se to už ví! Snad to ví i faraon. Opravdu, král to už věděl, a proto Mojžíš opouští Egypt, kde se narodil. Snad ještě žijí jeho rodiče i jeho adoptivní maminka – králova dcera. Na západní hranici, která je současně hranicí mezi Afrikou a Asií, to není daleko. Tam začínají pohoří Sinajské, jež mu poskytnou úkryt a nový domov.

Bible nazývá tuto zemi zemí midjánskou a český znalec dávnověku Přední Asie a jeho ja-

zyků profesor Hrozný, soudí, že lid této země byl árijský národ Mittani. Do sinajských hor praží slunce, a přece zde

ovečky a kozy najdou skromnou obživu.

Voda je tu vzácná a skromné studně musí posloužit mnoha lidem a zvířatům. U jedné studně se Mojžíš posadil, aby si odpočinul. Přihnaly sem své stádo dcery mittanského knížete.

Mojžíš je pozoroval, jak vází vodu ze studny, nalévají do žlabů a napájí své ovečky. Brzy se však objevilo jiné stádo. Jeho pastýři bezohledně odehnali dívky i s jejich ovečkami a začali napájet ty své. Dívky zřejmě byly zvyklé na podobné bezprávi. Ale Mojžíš to tak nenechal. Ochránil je před pastýři a pomohl jim navážit vodu a zvířátka napojit.

Když přihnaly domů, tatínek se divil, že to dnes stihly tak rychle. Odpověděly: „Nějaký Egyptan nás ochránil od ostatních pastýřů a pomohl nám s napájením.“ Otec se jich zeptal: „Kde je, proč jste ho tam nechaly? Zavolejte ho, ať s námi pojí chléb!“ Dívky Mojžíše přivedly a Mojžíš

tu už zůstal. Vzal si za manželku jednu ze sedmi šejkových dcer Siporu a pásal tchánova stáda. Byl šťasten a počítal snad s tím, že zde stráví zbytek života. Ale Hospodin rozhodl jinak.

váš biskup Simeon

